

Nr 174.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till nybyggnad för statens rättsläkarstation i Stockholm.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 (bilaga 26, punkt 1) har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten föreslagit riksdagen att till nedannämnda ändamål beräkna ett investeringsanslag av 1 260 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 93, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 21 februari 1947, föreslagit riksdagen att å kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, till Nybyggnad för statens rättsläkarstation i Stockholm för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 1 340 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har med skrivelser den 21 november 1946 och den 31 januari 1947 överlämnat förslag till uppförande av dels en byggnad för statens rättsläkarstation, dels ock en byggnad, inrymmande vaktmästarbostäder och garage för polisbil. Med förstnämnda skrivelse har styrelsen vidare överlämnat förslag till avtal mellan kronan och Stockholms stad angående uppförande och drift av en polititjänst vid rättsläkarstationen, vilket avtal, enligt vad styrelsen upplyst, godkänts av medicinalstyrelsen och Stockholms stadsfullmäktige.

I ärendet har *statskontoret* avgivit infordrat utlåtande.

Föredragande statsrådet har för egen del anfört följande.

I propositionen nr 223 till 1944 års riksdag, vari förslag framlades om inrättande av statens rättsläkarstation i Stockholm, förutsattes, att stationen, efter att under en kortare provisorietid ha varit inrymd i karolinska institutets rättsmedicinska institutions nuvarande lokaler vid Hantverkargatan i Stockholm, skulle få sin lokalfråga slutgiltigt ordnad i samband med uppförandet av den då planerade nybyggnaden för den rättsmedicinska institutionen å Norrbackaområdet. Då rättsläkarstationen skulle inrymma vissa lokaler, varav Stockholms stad kunde tänkas ha intresse, förutsattes vidare i nämnda proposition, att förhandlingar skulle upptagas med staden angående deltagande från stadens sida i kostnaderna för densammes uppförande.

Sedan vid fjolårets riksdag medel anvisats för uppförande av en nybyggnad å Norrbackaområdet för den rättsmedicinska institutionen, har byggnadsstyrelsen nu framlagt två alternativa förslag till en därtill anknuten rättsläkarstation, av vilka det ena upptager de lokaler, som erfordras utan att någon samverkan kommer till stånd med Stockholms stad, och det andra är uppgjort med utgångspunkt från en sådan samverkan. De båda förslagen ha av styrelsen kostnadsberäknats till 940 000 respektive 1 260 000 kronor. Härtill komma de till 80 000 kronor beräknade kostnaderna för uppförande av en särskild byggnad, inrymmande vaktmästarbostäder och garage. Sty-

relsen har vidare överlämnat förslag till avtal med Stockholms stad rörande fördelningen av kostnaderna vid ett genomförande av det alternativ, som uppgjorts med utgångspunkt från samverkan mellan kronan och staden vid stationens upprättande. Enligt avtalsförslaget skall staden bidra till kostnaderna för anläggningens upprättande med 265 000 kronor — nämnda belopp kan dock komma att undergå viss förändring med hänsyn tagen till eventuellt inträffande prisförändringar från maj 1946 till tidpunkten för anläggningens färdigställande — medan byggnadskostnaderna i övrigt ävensom samtliga utgifter för anläggningens utrustning, underhåll och drift skola ankomma på kronan. Byggnadsstyrelsen har för sin del förordat en samverkan med staden.

För egen del finner jag i likhet med byggnadsstyrelsen lämpligt, att en samverkan kommer till stånd med Stockholms stad beträffande nybyggnaden för rättsläkarstationen. Till grund härför torde i princip böra läggas den överenskommelse i ämnet, som preliminärt träffats av byggnadsstyrelsen och staden. Mot de beräknade kostnaderna för det byggnadsförslag, som uppgjorts med utgångspunkt från en sådan samverkan, eller 1 260 000 kronor, synes intet vara att erinra. Jag förordar vidare, att 80 000 kronor anvisas för uppförande av en byggnad, inrymmande vaktmästarbostäder och garage. Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså uppgå till (1 260 000 + 80 000) 1 340 000 kronor. Ett anslag å nämnda belopp torde böra anvisas för nästa budgetår under kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, samt därvid i enlighet med vad som anförts i propositionen nr 33/1947 uppföras under rubriken inrikesdepartementet.

Det å staden enligt avtalet ankommande bidraget till kostnaderna för uppförande av nybyggnaden för stationen torde i sinom tid böra tillföras den å investeringsstaten för statens allmänna fastighetsfond uppförda titeln bidrag från kommuner.

Kungl. Maj:ts förslag föranledes närmast av karolinska institutets utflyttning till Norrbackaområdet, varom beslut fattades vid 1944 års riksdag; institutets nuvarande tomt vid Hantverkargatan skall enligt ett 1940 träffat avtal mellan kronan och Stockholms stad senast den 1 juli 1948 avträdas till staden, som där skall uppföra ett s. k. nämndhus.

Utskottet.

Stockholms rättsläkarstation är provisoriskt inredd i de lokaler på nämnda tomt, vilka nu disponeras av institutets rättsmedicinska institution. 1946 års riksdag har anvisat medel för uppförande av byggnad på Norrbackaområdet för institutionen. Dessa byggnadsarbeten ha redan påbörjats. Institutionen och den nu ifrågavarande rättsläkarstationen förutsätts skola inrymmas i ett byggnadskomplex uppdelat på skilda byggnadskroppar.

Vid propositionens förberedande behandling inom utskottet har ifrågasatts, huruvida icke, särskilt med hänsyn till det nuvarande ansträngda läget inom byggnadsindustrien, rättsläkarstationens lokalfråga kunde provisoriskt lösas på enklare sätt genom stationens förläggning till karolinska institutets patologiska institution. Obduktions- och bårhusavdelningarna samt det patologisk-histologiska laboratoriet vid sistnämnda institution skulle möjligen kunna användas även av rättsläkarstationen. Vidare skulle rättsläkarstationen kunna taga i anspråk vissa överflödiga utrymmen inom institutionsbyggnaden och dess lokalbehov i övrigt tillgodoses genom påbyggnad med en våning. Under

hand har till utskottet för bedömande av denna fråga överlämnats dels en den 7 maj 1947 dagtecknad skrivelse av föreståndaren för karolinska sjukhusets patologiska avdelning, professor Å. Wilton, dels ock en den 8 maj 1947 dagtecknad promemoria i ämnet av föreståndaren för rättsläkarstationen, professor W. Bosæus. I samband därmed har upplysts, att sjukhusets direktion upptagit frågan till behandling och därvid avstyrkt det ovan skisserade, inom utskottet framkomna förslaget.

Med hänsyn till de starka restriktioner i fråga om investeringar för byggnadsändamål som för närvarande måste vidtagas förtjänar enligt utskottets mening tagas under övervägande, huruvida icke rättsläkarstationens lokalfråga kan lösas på annat sätt än genom nybyggnad. Frågan om dess förläggning till byggnaden för den patologiska institutionen kan icke anses tillfredsställande utredd genom det till utskottet överlämnade materialet. Givet är även, att förutsättningarna för en objektiv utredning av detta slag äro synnerligen ogynnsamma om densamma skall företagas medan ännu Kungl. Maj:ts proposition med förslag till nybyggnad ligger på riksdagens bord. Utskottet har i detta läge ansett sig böra avstyrka Kungl. Maj:ts förslag och förutsätter därvid, att ny utredning i ämnet omedelbart igångsättes. Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må avslå Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 10 juni 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 175.

Reservationer:

1) av herrar *Oscar Olsson, Johan Eric Ericson, Näsström* och *Eriksson* i Stockholm, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att alltså såväl det stycke på s. 18 i utskottets yttrande, vilket börjar med orden »Med hänsyn» och slutar med orden »utskottet hemställa», som ock utskottets hemställan bort ersättas med text av följande lydelse:

»Beträffande lokalerna i den byggnad, som inrymmer den patologiska institutionen, har i förstnämnda skrivelse meddelats, att förefintliga reservut-

rymmen äro avsedda att tagas i bruk för en planerad utvidgning av personalen vid institutionen. I propositionen nr 272 har förslag numera framlagts om viss förstärkning av denna personal. I promemorian har upplysts att rättsläkarstationen ensam för sig behöver ett bårhus ungefär dubbelt så stort som det som finnes på patologiska institutionen, vilken senare helt måste reserveras för sjukhusets räkning. Det har även i promemorian uppgivits, att rättsläkarstationen ej kan använda det ovannämnda laboratoriet, då detta behöves för patologiska institutionens egen räkning. Det framhålles vidare, att de utrymmen, med vilka den ifrågavarande institutionsbyggnaden måste utökas, ifall rättsläkarstationen skulle — om också blott för några få år — förläggas till densamma, bleve så stora, att de icke alltför mycket understege dem, som avsetts skola inrymmas i den planerade byggnaden för rättsläkarstationen.

Vad angår förhållandet mellan den rättsmedicinska institutionen, för vilken en byggnad alltså är under uppförande, och rättsläkarstationen, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skall uppföras i anslutning till denna nybyggnad, må erinras, att planerna för dessa byggnader uppgjorts med tanke på ett synnerligen intimt samarbete mellan de båda inrättningarna. Lokalerna och instrumentariet skulle i mycket stor utsträckning användas av båda gemensamt. Sålunda har rättsmedicinska institutionen försetts med för båda inrättningarna avsedda fotografiavdelning, patologisk-histologiskt laboratorium, laboratorier för olika specialundersökningar, djurexperimentell avdelning, avdelning för föreståndaren, bibliotek, arkiv m. m. Rättsläkarstationen skulle förses med för bägge inrättningarna avsedda obduktionsavdelning och bårhusavdelning. Apparaturen och instrumentariet skulle användas gemensamt av tjänstemännen vid de båda inrättningarna. Dessa planer bygga på den förutsättningen, att husen för de båda inrättningarna sammanbyggas. Skulle rättsläkarstationen förläggas till patologiska institutionens byggnad, till vilken den för närvarande genaste vägen från rättsmedicinska institutionen uppgivits vara nära 900 meter, skulle tidsödande och täta transporter av personal, apparater och instrument bliva erforderliga, såvida icke var och en av inrättningarna försåges med för deras verksamhet nödiga lokaler, apparater och personal, så att de kunde arbeta helt oberoende av varandra, vilket emellertid skulle medföra en avsevärd kostnadsökning.

Av de handlingar, som överlämnats till utskottet, framgår även att frågan om överflyttande av rättsmedicinska institutionen till den patologiska institutionens byggnad tidigare varit föremål för överväganden, senast år 1942 i anledning av ett uttalande av 1940 års civila byggnadsutredning. För ett sådant sammanförande ansågs tala, att båda institutionerna vore i behov av obduktionssal samt kylrum för lik. Sedan förslaget härom avvisats förefaller det föga konsekvent att skilja rättsläkarstationen från rättsmedicinska institutionen, mellan vilka inrättningar ett intimt samarbete är önskvärt, och inrymma den i patologiska institutionens byggnad. En sådan åtgärd skulle icke kunna betraktas såsom annat än en provisorisk lösning men likväl kräva omfattande tillbyggnadsarbeten varjämte arbetet inom de båda särflyt-

tade inrättningarna skulle under provisorietiden högst avsevärt betungas. Vad som förekommit vid frågans behandling har icke givit anledning till antagande att en närmare undersökning av detta uppslag till en provisorisk lösning av rättsläkarstationens lokalfråga skulle utvisa att detsamma innebure en framkomlig lösning.

Under sådana omständigheter tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Nybyggnad för statens rättsläkarstation i Stockholm* för budgetåret 1947/48 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 1 340 000 kronor.»

2) av herrar *Bergvall, Mårtensson* och *Åkerström*.
